

Julkaisuvapaa 10.2.2020 klo 10.00

Uusi päästölaskentajärjestelmä kaikille Suomen kunnille – päästövähennys keskimäärin 15 prosenttia vuodesta 2005

Ilmastopäästöt ovat vähentyneet lähes kaikissa Suomen kunnissa vuodesta 2005. Keskimäärin vähennys on ollut 15 prosenttia. Kuntien päästöjä ovat vähentäneet merkittävästi sähkön päästöjen pieneneminen, uudistukset kaukolämmön tuotannossa ja tuulivoiman rakentaminen. Öljylämmityksen päästöt ovat vähentyneet melko tasaisesti kaikissa kunnissa, millä on huomattava merkitys koko maan tasolla.

Kuntien välillä on suuria eroja päästövähennyksissä. Suurimmat päästövähennykset ovat vuoteen 2005 verrattuna yli 50 prosenttia. Toisaalta joissakin kunnissa päästöt ovat kasvaneet.

Suomen ympäristökeskus (SYKE) on laskenut ilmastopäästöjen määrän ja kehityksen kaikille Suomen kunnille vuosille 2005–2017. Päästöt on laskettu ensimmäistä kertaa kaikille kunnille yhdenmukaisella, uudella laskentamenetelmällä. Jatkossa tulokset päivitetään vuosittain.

”Kansainvälisesti ainutlaatuinen laskentajärjestelmä mahdollistaa kuntakohtaisen päästötiedon purkamisen sekä EU:n että kuntien tavoitteiden näkökulmasta. Tämä avaa ennennäkemättömän mahdollisuuden tukea paikallista ilmastotyötä ja seurata erilaisten ohjauskeinojen vaikuttavuutta eri puolilla Suomea”, sanoo professori **Jyri Seppälä** SYKEstä.

Uuden päästölaskennan mukaan Suomen kunnissa eniten päästöjä aiheutuu tieliikenteestä (25 %), maataloudesta (17 %), kaukolämmöstä (17 %) ja sähkönkulutuksesta (lämmitys- ja kulutussähkö yhteensä 13 %).

Alueelliset erot merkittäviä

Kuntien asukaskohtaiset päästöt vaihtelevat huomattavasti: noin 3 hiilidioksidiekvivalenttitonnista yli 25 tonnin päästöihin. Keskimäärin kuntien päästöt olivat asukasta kohti laskettuna 10,7 tonnia vuonna 2017.

Erot päästöissä voivat olla suuria myös maakunnittain tarkasteltuna. Esimerkiksi asukasta kohti lasketut henkilöautoliikenteen päästöt ovat vähentyneet vuodesta 2005 Uudellamaalla 21 prosenttia, kun taas Lapissa, Kainuussa sekä Pohjois- ja Etelä-Savossa vähennys on ollut 12 prosenttia. Henkilöautojen päästöihin vaikuttavat kuntiin ja maakuntiin rekisteröityjen ajoneuvojen lukumäärä, niiden ajosuoritteet ja ominaispäästöt. Uudellamaalla autot ovat selvästi uudempia ja vähäpäästöisempiä kuin muissa maakunnissa.

Kaukolämmön päästöjen kehityksessä vaihteluväli on huomattavan suuri. Pohjanmaalla, Etelä-Karjalassa ja Pohjois-Savossa asukaskohtaiset kaukolämmön päästöt ovat vähentyneet yli 40 prosenttia. Etelä- ja Keski-Pohjanmaalla päästöt taas ovat kasvaneet. Laskennallisesti päästöjä ovat vähentäneet fossiilisten polttoaineiden korvaaminen biopolttoaineilla ja jätteillä sekä hukkalämpöjen hyödyntäminen ja lämpöpumppujen käyttöönotto. Joissakin kunnissa polttoainevalinnat kaukolämmössä ovat voineet myös kasvattaa päästöjä.

”Laskennan avulla kunnat voivat arvioida entistä tarkemmin päästönsä ja kohdentaa toimenpiteitä tehokkaammin ilmastomuutoksen hillitsemiseksi ja ilmastotavoitteisiin pääsemiseksi”, sanoo erityisasiantuntija **Johannes Lounasheimo** SYKEstä.

”On tärkeää, että meillä on luotettava, läpinäkyvä ja yhteisesti hyväksytty malli, jolla kuntien päästökehitystä seurataan. On myös muistettava, että kunnat ovat hyvin erilaisia johtuen esimerkiksi maantieteellisestä sijainnista ja elinkeinorakenteesta”, jatkaa Lounasheimo.

”SYKEN toteuttama päästölaskenta ohjaa vahvasti niin Porvoon kuin muidenkin kuntien ilmastotyötä ja on tärkeää, että valtakunnallisesti vertailukelpoista tietoa on saatavilla. On mielenkiintoista päästä pureutumaan tuloksiin tarkemmin”, toteaa Porvoon kaupungin kestävän kehityksen asiantuntija **Sanna Päivärinta**.

Entistä tarkempi arvio päästölähteistä

Uusi päästölaskentajärjestelmä kattaa kaikki Suomen kasvihuonekaasuinventaarion päästöt lukuun ottamatta teollisuuden prosessipäästöjä ja maankäyttösektoria. Päästöt on jaettu taakanjako- ja päästökauppasektoreille, ja sektorijako on aiemmista kuntalaskennoista tuttu: sähkönkulutus, rakennusten lämmitys, liikenne, teollisuus, työkoneet, maatalous ja jätteiden käsittely. Kussakin päästökategoriassa päästään nyt aiempaa syvemmälle, esimerkiksi energiankäytön osalta voidaan tarvittaessa tarkastella vain asumisen päästöjä. Kokonaan uusina päästöinä laskennassa on huomioitu fluoratut kasvihuonekaasut.

Kaikki päästöt kattavan laskennan ohella tulokset on tuotettu myös Hinku-laskentasääntöjen mukaan. Tämä laskenta on tarkoitettu kuntien tavoitteiden seurantaan. Siinä on pyritty poistamaan sellaiset tekijät, joihin kunta ei pysty vaikuttamaan. Hinku-laskenta ei sisällä päästökauppaan kuuluvan teollisuuden polttoainekäyttöä. Myös teollisuuden koko sähkönkulutus ja jätepäästöt jäävät Hinku-laskennan ulkopuolelle. Tieliikenteelle käytetään uutta laskentamallia ilman läpiajoliikennettä. Kunnan alueella tapahtuvasta tuulivoiman tuotannosta lasketaan kunnalle päästöhyvityksiä. Kaikki tässä esitetyt laskennan päätulokset on tuotettu Hinku-laskentasääntöjen mukaisesti.

Useiden päästölähteiden arviointi on tarkentunut aiemmin käytetyistä menetelmistä. Esimerkiksi sähkölämmityksen päästöt lasketaan nyt entistä tarkemmin kuukausitasolla. Myös muun erillislämmityksen, työkoneiden sekä vesi- ja raideliikenteen laskentaa on kehitetty.

Suurin uudistus koskee tieliikennettä, jossa päästöt lasketaan kuntien ja kuntalaisten toimenpiteet aiempaa paremmin huomioon ottavalla tavalla. Henkilöautojen laskenta perustuu kuntaan rekisteröityihin ajoneuvoihin ja niiden ajosuoritteisiin kunnan rajoista riippumatta. Kuorma-, linja- ja pakettiautoille lasketaan alueperusteiset päästöt ja erikseen läpiajoliikenteen osuus.

Kuntien päästölaskenta on saanut rahoitusta Ympäristöministeriöltä (ALas-hanke) sekä Life IP Canemure-hankkeesta. Laskentaa tullaan kehittämään ja päivittämään Suomen ympäristökeskuksen hankkeissa myös jatkossa.

Lisätietoa

- Hinku-verkoston valtakunnallinen vetäjä, professori Jyri Seppälä, Suomen ympäristökeskus, puh. 029 525 1629, etunimi.sukunimi@ymparisto.fi
- Erityisasiantuntija Johannes Lounasheimo, Suomen ympäristökeskus, puh. 029 525 1963, etunimi.sukunimi@ymparisto.fi
- Tutkija Santtu Karhinen, Suomen ympäristökeskus, puh. 029 525 1889, etunimi.sukunimi@ymparisto.fi